

Mainiampi Laitila

Laitilan asiakaslehti 2021

Lintuharrastus yllättää ja opettaa s. 12

Laitilassa pidetään huolta
hyvinvoinnista s. 10

Suomalaisella
kananmunalla on
kysyntää s. 14

Kansanliike koti-
maisesta ohran
puolesta s. 16

Includes English Summary

Juurevaa, sisukasta, yhteisöllistä

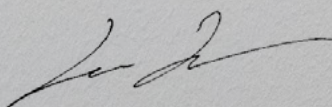
Laitilan elinvoima rakentuu monipuoliseen elinkeinorakenteeseen – ennen muuta laajaan teollisuuteen ja juurevaan maatalouteen. Kaupunkimme tunnetaan lasi-, metalli- ja muoviteollisuudestaan, mutta kukapa ei olisi kuullut Laitilan kananmunista, porkkanoista, sipuleista tai oluesta. Meillä osataan ja halutaan tehdä työtä. Yrittäjyys on arvossaan ja oman työn ohella osaamme kannustaa myös naapuria.

Laitilan vaakunakukko ja tunnetut munat synnyttävät hymyjä ja huumoria ympäri Suomen. Meille tämä passaa, ja olemme ottaneet asian ihan omaksemme. Laitilan kaupungin virallisina arvoina voimme ylpeästi kertoa, että olemme kolmen kukonaskeleen edellä, uskomme munauksen olevan mahdollisuus ja kultamuniamme ovat asukkaat sekä yrittäjät.

Laitilassa on hyvä asua ja yrittää. Kaupunki on kokoaan suurempi maaseutukaupunki, jossa on hyvät mahdollisuudet laadukkaaseen elämään ja sujuvaan arkeen. Asuminen on edullista, palvelut toimivia ja luonto lähellä. Sijaintimme kasitien varrella on oivallinen, ja matka Turkuun tai Raumalle taittuu nopeasti. Laitilan kulttuurielämä ja -historia kiehtovat niin laitilalaisia kuin matkailijoita. Esimerkiksi komea kirjastomme ja sen historia ovat tutustumisen arvoisia.

Uutena kaupunginjohtajana olen saanut tutustua jo tovin Laitilaan ja laitilalaisiin. Tähän mennessä olen myös todennut, että kaupunkilaiset voivat olla Laitilastaan ylpeitä. Meillä on komea kirjo elinvoiman tekijöitä, joita siivittää hieno yhteisöllisyys. Siitä kertoo esimerkkinä kaupunkimme runsas ja eläväinen yhdistystoiminta.

Hyvää ja yhteisöllistä vuotta 2021

Lauri Kattelus
kaupunginjohtaja

Päätoimittaja:
Lauri Kattelus
Toimitus ja taitto:
Mainostoimisto SST Oy
Julkaisija:
Laitilan kaupunki,
PL 25, 23801 Laitila,
p. 02 850 11
www.laitila.fi

Sisällys

Laitilan mainioimmat s. 4

Mainiot palvelut s. 6

”Joku aina tarvitsee jotakin”, vuoden yrittäjä
Sora ja Kallio Heinonen s. 8

Vaikka maailma muuttuu, Tiihosen kahvila pysyy s. 9

Laitilassa pidetään huolta hyvinvoinnista s. 10

Lintuharrastus yllättää ja opettaa s. 12

Kananmunasta innovaatioita ja terveyshyötyjä s. 14

Kotimainen ohra on hyvä valinta s. 16

Meillä tapahtuu s. 18

Kuulumisia kaupungilta s. 20

Mitä pihalla? s. 22

English Summary s. 23

Laitilan MAINIOIMMAT

Tsempituokiot toivat iloa kaupunkilaisille

Keväällä ja alkukesästä kaupunkilaisia ilahduttivat Tsempituokiot. Ikäihmisille sekä muille riskiryhmäläisille suunnattujen tuokioiden tarkoitus oli tsempata kotona pysyviä jaksamaan.

Useamman tahon yhteistyönä toteutetut tuokiot sisälsivät yhteis- ja toivelauluja sekä jumppaa istuen ja seisten. Taloyhtiöiden pihat raikuivat laulusta ihmisten osallistuessa ohjelmaan mukaan parvekkeiltaan. Tsempituokioihin sai osallistua kuka tahansa ja toisinaan myös ohikulkijoille jaettiin lauluviikkoja.

– Välillä meitä jopa ”tilattiin” esiintymään paikkoihin, joihin emme olisi tajunneet muuten mennäkkään, kertoo Laitilan liikuntapäällikkö **Emilia Andersson**.

Vasta-aloittaneelle liikuntapäällikölle kokemus oli myös muutenkin miellyttävä.

– Siinä näki Laitilaa ja oma naama tuli tuuksi kaupunkilaisille, Andersson kertoo.

Alkoholittomat Kukot ovat hittejä

Korona-aika on ryydittänyt juomamyyntiä myös alkoholittomissa tuotteissa. Kasvanut suosio näkyy Laitilassakin.

– En tiedä onko suoraan koronan takia, mutta kyllä nuo alkoholittomat Kukot ovat olleet melkoisia hittejä, pohtii Wirvoitusjuomatehtaan toimitusjohtaja **Rami Aarikka**.

Alkoholittomista Kukoista Kukko Alkoholiton Pils on niittänyt mainetta. Se valittiin loppukesästä Suomen Parhaaksi Olueksi pils-oluiden kategoriassa. Se päihitti kilpailussa siis myös kaikki alkoholilliset kilpakumppaninsa.

Korona-aika on Aarikan mukaan aktivoinut myös tehtaan alkoholittomien oluiden verkokauppamyyntiä. Niitä lähetetäänkin ihmisille koteihin ympäri Suomen.

Särkijärvellä pääsee hyppimään tänä kesänä

Särkijärven uusi hyppytorni valmistuu kesän uimakaudeksi.

Uuden hyppytornin lisäksi Särkijärvellä on valmistunut myös uusi laituri. Uudella laiturilla on huomioitu esteettömyys, sillä rantaa pitkin kulkevalta rampilta pääsee liikkumaan pyörätuolilla laiturille.

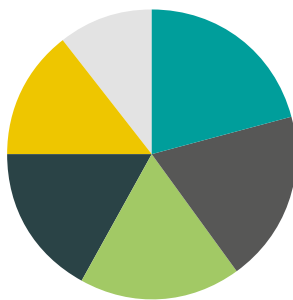
Särkijärven vanha hyppytorni otettiin pois käytöstä keväällä 2020, koska se ei ollut enää säädösten mukainen. Torni oli alkanut jo vajoamaan pohjamutiin, eikä vedenkorkeus ollut riittävä hyppimiseen.

Laitilassa on eniten alle 19-vuotiaita Vakka-Suomessa

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Laitilassa on tänä vuonna eniten 0–19-vuotiaita Vakka-Suomessa. Laitilassa 0–19-vuotiaita väestöstä on noin 22 %. Toiseksi eniten on Pyhärannassa noin 20 % osuudella. Vähiten on Kustavissa, jossa 0–19-vuotiaita on noin 11 %.

Lähde: Tilastokeskus, 2021
11lj – Väestörakenteen ennakkotiedot alueittain, 2021M01*

- Laitila 22 %
- Pyhäranta 20 %
- Vehmaa 19 %
- Uusikaupunki 18 %
- Taivassalo 15 %
- Kustavi 11 %

Yleisurheilun Seuracup-finaali järjestetään Laitilassa

Laitilan Jyske on vastuussa vuoden 2021 alle 10 000 asukkaan kuntien Seuracupin finaalista. Finaali on järjestetty myös 2015 Laitilassa, jolloin se veti lähes 1 000 henkilöä paikalle. Laitilan Jyskeen yleisurheilujaoston puheenjohtaja **Pekka Kuusisto** arvelee hyvin menneen tapahtuman olleen yksi syy uudelle luvulle.

– Laitilassa on pitkät perinteet hyvien yleisurheilukilpailujen järjestämiselle ja kisajärjelyt sujuvat meiltä rutiinilla. Kaikki tehdään talkootyönä, ilman vapaaehtoisia ei kilpailuja tapahtuisi, Kuusisto kertoo kiitellen.

Vaikka Seuracup-finaali on vasta syyskuussa, epävarmat ajat rajoittavat kokonaisuuden suunnittelua. Kuusiston mukaan yleisurheilussa on kuitenkin hyvät näytöt turvallisten tapahtumien järjestämisestä.

– Poikkeusvuosi tuo varmasti muutoksia järjestelyihin. Esimerkiksi toimitusjoiden määrää täytyy miettiä mahdollisten rajoitusten mukaan. Myös aikatauluja täytyy venyttää, jotta kentällä olisi mahdollisimman vähän väkeä kerrallaan, Kuusisto kertoo.

Laitilan vanhimmat

KUSTAA HIEKAN LUKUTUPA

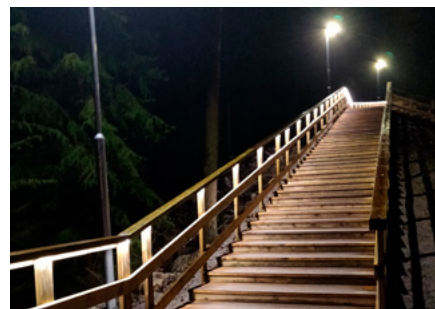
Kustaa Hiekan lahjoittama lukutupa on Suomen maaseudun ensimmäinen kirjastotalo. Kirjasto siirtyi uusiin tiloihin 2006 ja nykyisin Lukutupa toimii musiikin ja kuvataiteen opetuksessa.

WALON TALO

Walon talo on tiettävästi Suomen vanhin seuratalo. Raittiusseura Walo rakennutti sen 1886 toimitalokseen. Nykyisin rakennuksesta huolehtii Laitilan Kulttuuriseura, joka kunnosti pahasti 2008 tuhopoltossa vaurioituneen talon kulttuurikäyttöön.

KAIVOLAN KESÄTEATTERI

Kaivolan kesäteatteri on Suomen vanhimpia. Ensimmäinen esitys Kaivolassa oli 1961. Tänä kesänä Kaivolan kesäteatterissa nähdään musiikillinen veijarikomedia *Kuin jäitä polttelis*.

Voimaportaat tuovat monipuolisuutta liikkumiseen

Syyskuussa 2020 Vesitornin mäkeen avatut Voimaportaat ovat olleet ahkerassa käytössä. Erilaiset kuntoiluportaat ovat olleet suosittuja ympäri Suomen ja se on näkynyt myös Laitilassa.

Kaupunkilaisten toivomissa Voimaportaisa on käynyt niin yksittäisiä ihmisiä kuin juni-orijoukkueita. Koronatilanteen parannuttua Voimaportailta on tarkoitus järjestää myös aikuisille ohjattua liikuntaa sekä ohjeita portaiden käyttöön.

Voimaportaat saivat kehittämissyhdystys Ravakalta 70 % rahoituksen ja kaupunki maksoi 30 %. Vakka-Suomen Voima sponsoroit portaille valaistuksen.

Mainiot PALVELUT

HeGo Oy uusiin tiloihin

Konepaja HeGo siirtyy uusiin tiloihin huhtikuun alussa. Tuotannon laajennettua vanhat tilat kävivät ahtaaksi.

Keskustan uudet yritykset

Keskustassa uusia yrityksiä on Solid House Kiinteistönvälitys, Henkilöstövuokraus Työkarhut sekä Laitilan Lankapuoti.

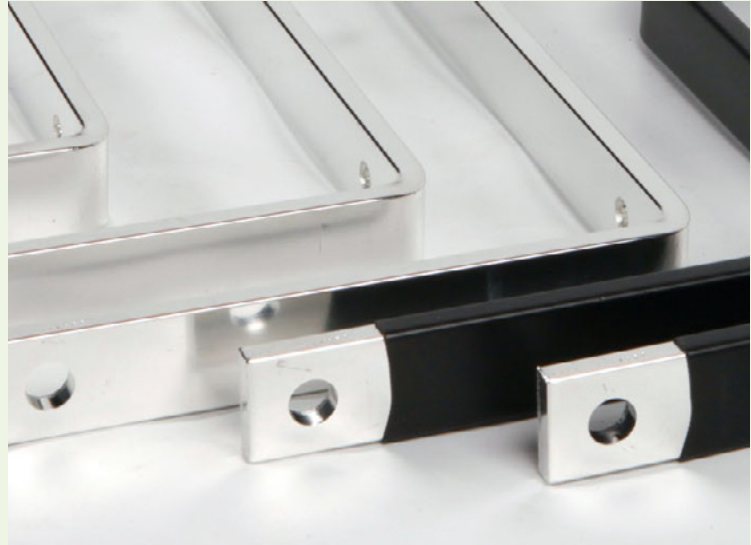

Dewaco ylsi 2020 ennätystulokseen

Dewaco Oy:n myynti ylsi 2020 ennätystuloksiin. Lietteenkäsittelylaitteisiin erikoistuneen yrityksen vuosi 2021 näyttää sen myötä erinomaiselta.

Yrityksen DEWA-tuotemerkillä valmistettavat ketjulaahaimet ovat vakiinnuttaneet asemansa kansainvälisillä markkinoilla ja Dewacon kauppa onkin moninkertaistunut Kiinassa.

Dewacon organisaatiossa on tapahtunut myös keväällä muutoksia. Aiemmin yrityksen myynnissä toiminut **Riku Granberg** on nimetty Dewacon toimitusjohtajaksi 15.2.2020 alkaen. Tehtaanjohtajana toiminut **Jari Virtanen** jatkaa Dewacon operatiivisena johtajana.

Laitilasta löytyy yritysmuonteisuutta ja hyviä työntekijöitä

Vaativia pintakäsiteltyjä kokonaisuuksia valmistava Laitila Coatingin Oy:n toimitusjohtaja **Kai Salo** on todella tyytyväinen Laitilassa yrittämiseen.

– Laitila on yritysystävällinen kaupunki, jossa työntekijöitä on hyvin saatavilla. Työntekijät ovat myös todella hyviä ja osaavia tekijöitä, Salo kehuu.

Vaikka työntekijöiden saatavuus on nyt hyvä, näkee Salo tulevaisuudessa sen tuovan ongelmia liiketoiminnan kasvuun niin heille kuin monilla muillakin yrityksille.

UUDET TOIMITILAT

Laitila Coatingin tuotanto on kasvanut jo parina vuonna. Kasvu vaati toimitilojen laajentamista sekä investointeja teknologiaan ja konekantaan. Laajennus suoritettiin 2020 syksyllä ja loppuvuodesta. Uusiin toimitiloihin päästiin vuoden vaihteen jälkeen. Kasvua tapahtui yritykselle yllättäen myös koronan aikana.

– Olemme onnekkaita ja tyytyväisiä, että koronasta huolimatta myös alkanut vuosi näyttää kasvumuonteiselta, Salo kertoo.

”Meillä on erittäin positiivinen fiilis Laitilasta”

Ruskon Betoni Etelä Oy laajensi toimintaansa Laitilaan kesällä 2020. Laitilassa on ollut aiemminkin betonialan yritys, joten se tuntui sopivalta paikalta markkina-alueen kasvatukseseen.

– Laitila on myös liikenteellisesti järkevässä paikassa. Rauma sekä Uusikaupunki ovat lähellä ja pystymme antamaan täältä tarvittaessa tukea myös Turun tehtaallemme, kertoo Laitilan betonitehtaan tehdasvastaava **Matti Lempa**.

Tehtaan toiminta on käynnistynyt pikkuhiljaa ja Laitilassa ollaan otettu Ruskon Betoni hyvin vastaan.

– Yritysluvat ja tontti hoituivat helposti ja alueen muut yritykset ovat olleet avuliaita. Meillä on erittäin positiivinen fiilis Laitilasta, Lempa kertoo.

Euromaster avasi liikkeen Laitilaan

Euromaster avasi uuden liikkeen Laitilaan marraskuussa 2020. Euromasterilla tehdään rengastöitä kottikärryistä metsäkoneisiin. Liikkeessä on myös rengashotelli, josta kannattaa kysyä tarjousta.

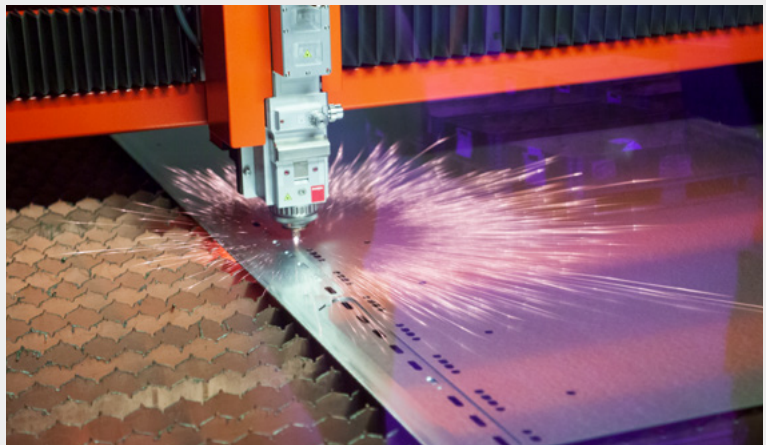

LVI Kuusiston kivijalkamyymälä Laitilaan

Laitilalainen LVI Kuusisto Oy siirsi alkuvuonna Uudenkaupungin kivijalkamyymälänsä Laitilaan. Muuttoon päädyttiin parempien ja edullisempien tilojen takia.

– Pääsimme lähemmäs keskustaa halvemmalla, yrityksen toimitusjohtaja **Raine Kuusisto** kertoo.

Lämpö-, vesi- ja ilmastointiala on monimuotoista ja LVI Kuusiston kivijalkamyymälästä löytyy niin vesihanoja kuin salaojaputkia. Kuusiston helmikuussa avatuissa tiloissa pääsee myös tarkastelemaan miltä paljon kysely ilmalämpöpumppu näyttää asennettuna.

Laserkeskus siirsi tuotantonsa Laitilaan

Laitila-lähtöinen Laserkeskus Oy laajensi toimintaansa 2015 Keski-Suomeen Saarijärvelle. Koronan myötävaikutuksesta Laserkeskus päätti keskittää toimintansa yksien seinien sisään.

– Pystymme enemmän kehittämään ja investoimaan yhdessä toimipisteessä. Se on myös muutenkin kustannustehokkaampaa, yhtiön toimitusjohtaja **Sami Mäki** kertoo.

Investointi on aloitettu jo Laserkeskuksessa, esimerkiksi tällä hetkellä tuotantotilan lattiaa vahvistetaan toukokuussa tulevan uuden kuitulaserkoneen takia.

“Joku aina tarvitsee jotakin”

Vuoden yrittäjä Sora ja Kallio Heinonen ei ole kärsinyt koronakriisistä, sillä kalliomurskeelle on aina kysyntää.

Laitilan vuoden yrittäjä, Sora ja Kallio Heinonen, on toiminut paikkakunnalla jo 32 vuotta. Omistaja **Jari Heinonen** päätyi yrittäjäksi omien sanojensa mukaan olosuhteiden pakosta vuonna 1987.

– Isälläni oli kuorma-auto aina 1950-luvun puolivälistä kuolemaansa vuoteen 1987 asti. Isäni poismenon jälkeen minä jatkoin hänen yrityksensä parissa. Vuonna 1988 perustettiin nykyinen Sora ja Kallio Heinonen.

Yritys teki aluksi pääasiassa maatalouskalkin levitystä pelloille ja tästä syystä sen nimi olikin ensimmäiset vuodet Sora ja Kalkitus Heinonen Ky.

– Vuonna 2002 myimme kalkitustyöt

pois. Sen jälkeen olemme keskittyneet kalliomurskeiden valmistamiseen ja toimittamiseen, johon myös yrityksemme ydin perustuu.

EI SUURIA MUUTOKSIA NÄKYVISSÄ

Jari Heinosen mukaan yrityksellä menee hänen sanojensa mukaan normaaliin tapaan.

– Monet muut yritykset ovat joutuneet kärsimään koronakriisistä, mutta meillä menee aika normaalisti. Ei ole ollut muutoksia parempaan eikä huonompaan suuntaan.

Tulevaisuuden pohtiminen saa miehen ajattelemaan samansuuntaisesti, ei mitään suuria odotuksia, mutta ei mitään menetyksiäkään.

– Toimintamme on sellaista, että meillä ei ole vakiasiakkaita. Tilaukset tulevat pieniltä ja suurilta tavarantavitsijoilta. Meillä on noin 4 000 laskutusasiakasta, joku aina tarvitsee jotakin.

LAITILASSA ON HELPPO OLLA YRITTÄJÄ

Jari Heinonen ei näe mitään negatiivista siinä, että yritys toimii Laitilassa. Kaupunki on suhteellisen pieni kooltaan, joka helpottaa asioita esimerkiksi viranomaisten kanssa.

– Täällä on helppo toimia viranomaisten kanssa paperiasioissa. Täällä byrokratia ei ole kankeaa.

Vaikka maailma muuttuu, Tiihosen kahvila pysyy

Tiihosen Kahvila on monella Laitilassa vierailleelle tuttu pysähdyspaikka. Korona toi mukanaan hetkellisesti hiljentyneen kahvilan sekä myyntiennätyksen.

Anni Niela on aloittanut Tiihosella kesätoissa 2017. Sen jälkeen hän on ollut töissä loma-aikoina ja tekee nyt pidempää sijaisuutta.

myynti on kasvanut. Se kompensoi keväällä hiljentynyttä kahvilaa.

KAHVILAKULTTUURIN MUUTOS NÄKYÄ MYÖS LAITILASSA

Kahvilakulttuurin muutos kohti eurooppalaisempaa näkyy myös Tiihosella. Etätyöläiset ovat löytäneet tiensä kahvilaan ja Tiihosen mukaan usein näkeekin väkeä läppärit pöydällä. Saatavilla on myös esimerkiksi erikoiskahveja.

– Erikoiskahvien kysyntä on nousevaa. Ei niitä tietenkään läheskään samoja määriä myydä, kuin tavallista kahvia.

NELJÄNNEN POLVEN PULLAMAAKARI

Tiihosen leipomo on perustettu 1900-luvun alussa, mutta täysin varmoja perustamisvuodesta ei olla. Olli Tiihonen on perheyrittäjänä neljännen polven johtaja.

Tiihosen kahvila on seissyt nykyisellä paikallaan Talan kiinteistössä jo vuodesta 2000. Sitä ennen kahvila toimi Paakaran puotina Vihtorinkadulla vuodesta 1988 alkaen. Kolmen vuotta sitten kahvilatoimintaa laajennettiin myös Raumalle.

Kokeneena kahvilayrittäjänä **Olli Tiihonen** on nähnyt kahvilatrendien tulevan ja menevän. Tiedetyt tuotteet pysyvät kuitenkin suosiossa vuodesta toiseen.

Tiihosen tiskiltä löytyy lähes 100 erilaista tuotetta päivittäin. Valikoima on 20 vuodessa tietysti muuttunut, mutta tiedetyt perustuotteet pysyvät saatavilla vuodesta toiseen. Voipullat ja vaniljaviinerit ovat olleet valikoimassa mukana alusta asti.

– Possumunkkeja, voipullia, vaniljaviineireitä ja reikäleipää on aina runkotuotteina, muuta tarjontaa päivitellään, Tiihonen valottaa.

Viime vuosina erilaisten suolaisten ja kahvileipien suosio on Tiihosen mukaan kasvanut. Vastaavasti ruokaisten leipien ja kuiva-kakkujen suosio on hiipunut.

KORONA TOI MUKANAAN HARMIA JA HYVÄÄ

Koronan alkaminen oli kahvilayrittäjälle pieni shokki.

– Maaliskuun alussa myynti pysähtyi kuin seinään. Hetken aikaa kahvila oli täysin hiljainen, Tiihonen kertoo.

Toukokuussa take away -myynti toi piristymisen kassaan. Kaikkien yllätykseksi kesä oli kuitenkin aivan toista ja Tiihosella tehtiin myyntiennätys.

– Myynti oli parempaa kuin ikinä ennen. Luultavasti kotimaanmatkailu ja ”nurkissa pyöriminen” selittää, miksi myynti oli niin hyvää, Tiihonen pohtii.

Nyt myynneissä ollaan kutakuinkin normaaleissa lukemissa. Tiihoselta myydään tuotteita myös vähittäiskauppoihin, jonne

Laitilassa pidetään huolta hyvinvoinnista

Ihmisten hyvinvoinnin merkitys on korostunut viimeisen vuoden aikana poikkeusaikojen myötä. Laitilassa vapaa-aika- ja kulttuuritoimessa pidetään huolta ihmisten viihtyvyydestä monin eri tavoin.

Muun muassa pururadan ja urheilukenttien kunnosta huolehditaan Laitilassa vuoden ympäri. Talvella huolletaan hiihtolatuja ja luistelukenttiä. Myös uutta on rakennettu paikallisten viihtyvyyttä lisäämään.

– Uusimpana liikuntakohteena avattiin viime syksynä Voimaportaat. Niissä ei ole talvikunnossapitoa, mutta syksyllä ennen lumentuloa ne olivat suuressa käytössä. Myös Särkijärveä on kunnostettu siten, että sinne uudistettiin laituri ja hyppytorni, kertoo Laitilan kaupungin vapaa-aikapäällikkö **Emilia Andersson**.

KULTTUURIN MERKITYS KOROSTUU POIKKEUSAIKOINA

Laitilan kaupungin kulttuuritoimi hakee poikkeusaikoina uudenlaisia tapoja mahdollistaa kulttuurin kokemista ja tekemistä. Kulttuuripäällikkö **Piia Allénin** mukaan kulttuuritoimessa on pyritty luomaan toiveikasta ilmapiiriä, jotta poikkeuksellisista ajoista selvitään.

– Näinä aikoina kulttuurin merkitys ihmisten elämässä on korostunut. Esimerkiksi suunniteltaessa Laitilan Kustaa Hiekkä -kulttuuriviikkoa viime vuonna toivoimme, että

◀ Emilia Andersson on ollut iloinen laitilalaisten aktiivisuudesta. Esimerkiksi uudet Voimaportaat ovat olleet kaupunkilaisten kovassa käytössä.

koronatilanne olisi parantunut tammikuuhun mennessä. Näin ei kuitenkaan ollut, joten jouduimme ottamaan koronan varalle tehdyn suunnitelman käyttöön. Toteutimme tahtuman siltä osin, kuin tilaisuudet olivat mahdollista järjestää turvallisesti ja hyödynsimme myös live-striimausta verkon sekä paikallis-TV:n kautta. Kaupunki oli myös valaistu eri tavoin.

OMAN HYVINVOINNIN ETEEN VOI TEHDÄ LAITILASSA ITSE PALJON

Andersson kannustaa ihmisiä liikkumaan omatoimisesti alueella. Liikkumisen lisäksi myös kulttuuritarjontaan on kannattanut käydä tutustumassa. Esimerkiksi Laitilan kirjastossa on pidetty näyttelyitä, joita on pääsyt katsomaan yksin tai pienellä porukalla. Myös lähialueen kulttuuripaikat ovat olleet suosiossa, kuten Untamalan kulttuuripolku, Kirkkelinna, Hautvuori, Seppälän linnavuori, Matovuori ja Ilvesvuori.

– Laitilassa pystyy hyvin yhdistämään liikunnan ja kulttuurin. Eväät mukaan niin siitä saa oikein kivan retken!

Allén korostaa, että kulttuurin kokemisen on avainasemassa osallistuminen.

– Toivomme, että asukkaat ottavat meihin yhteyttä matalalla kynnyksellä ja esittä-

Sirpunpuisto kunnostetaan kaikenikäisille kävijöille

Sirpunpuiston kunnostukseen on saatu tälle vuodelle kuntien lähivirkistysalueiden kunnostus- ja kehittämismisavustusta.

– Ensimmäisessä vaiheessa hankerahoitus on haettu puiston nykyisten puitteiden kunnostamista varten. Valaistus on myös tarkoitus ulottaa koko kuntoradan matkalle, kertoo Laitilan kaupungin työpäällikkö **Petri Hautakoski**.

Reitistön varrelle rakennetaan taukopaikka ja esteetön osuus. Alueen saavutettavuus kaikille kuntalaisille halutaan taata.

– Kaupunki tulee myös varmasti omana työnään pidemmän ajan kuluessa tekemään alueelle kunnostus- ja kehittämistoimenpiteitä.

Kuntalaisia on jo osallistettu puiston ehostuksen suunnittelussa ja myös jatkossa on tarkoitus järjestää kuntalaiskyselyjä puiston kehittämistyön ideointiin.

– Kuntalaiset ovat olleet mukana aktiivisia Sirpunpuiston yhteisessä kehittämisessä ja heidän ääntään tullaan hankkeen eri vaiheissa kuuntelemaan.

Sirpunpuiston kuulumisia voi seurata laitila.fi/sirpunpuisto

vät toiveita, mitä voisimme tehdä heidän hyväkseen kulttuurin ja viihtyvyyden kannalta Laitilassa.

LAITILASSA KOKEILLAAN UUSIA KEINOJA TAVOITTAAS ASUKKAAT

Allén kertoo, että Laitilassa on rohkeasti lähdetty toteuttamaan tapoja tavoittaa kaupungin asukkaita kokoontumisrajoituksista huolimatta. Viime kesän lopulla järjestettiin ulkoilmaelokuvanäytös, joka keräsi valtavan määrän katsojia Laitilan urheilukentälle.

Korona-aika on ollut haasteellinen erityisesti nuorille sekä yksinäisille ja vanhuksille, kuin myös lapsiperheille. Laitilassa nuoret on huomioitu ainakin siten, että nuorisotila on ollut rajoitetusti auki. Tilan työntekijät käyttävät maskia/visiiriä ja niiden käyttöä suositellaan myös kävijöille.

– Nuorisotila on tehnyt Instagramin kautta livelähetyksiä. Sitäkin kautta nuoret ovat päässeet mukaan toimintaan, sanoo Andersson.

Lasten ja nuorten harrastustoimintaa on jatkettu Laitilassa siten, että alle 20-vuotiaille liikuntapaikat ovat olleet auki poikkeusjärjestelyin. Vanhuksille oli tiukempien koronarajoitusten aikaan jumppia paikallis-TV:n ja verkon kautta kaksi kertaa viikossa. Niille olisi Anderssonin mukaan taas tarvetta.

Sekä Allénin että Anderssonin mielestä on ollut positiivista huomata, että Laitilassa ihmiset ovat hyödyntäneet ahkerasti alueen liikunta-, luonto- ja kulttuuritarjontaa.

Piia Allénin mukaan kulttuurin merkitys kasvaa poikkeuksellisin aikoina. Kulttuuritoimissa onkin pyritty luomaan toiveikkautta.

Lintuharrastus yllättää ja opettaa

Luonnossa liikkuminen on ollut Juha Kylänpäälle aina luontaista. Isä vei retkelle heti, kun poika osasi kävellä. Lintuharrastuskin löytyi varhain. Tallella on vielä ensimmäinen, 11-vuotiaana kirjattu lintuhavainto. Se oli telkkä, 26.3.1967.

Juha Kylänpää

- Lintuharrastaja
- Ekovuodarien Suomen ennätys 2020: 283 lintulajia, yli 19 000 km pyöräilyä
- Ennätysvuonna Kylänpää keräsi hyväntekeväisyyshaasteellaan muuttolintujemme suojeluun Välimeren maissa Bird Lifelle yli 20 000 euroa.
- Vihitty papiksi 1981 Laitilaan, eläkkeelle 2020
- Perheeseen kuuluu vaimo, neljä lasta ja 10 lastenlasta
- juhakyl.fi, oma blogi, jossa mm. retkikuvauksia ja lintuslangin sanakirja

Pyöräilevä lintuharrastaja Juha Kylänpää on tarkkaillut lintuja jo 1960-luvulta asti.

Lintuharrastuksen **Juha Kylänpää** kokee osana omaa persoonaansa. Se on ulkona olemista, jossa oppii koko ajan uutta. Harrastus on yllätyksellinen, jossa etukäteen ei tiedä, mihin törmää. Luonnossa kokee utojakin ilmiöitä ja kohtaa harvinaisuuksia. Kun perusinvestoinnit on tehty, harrastus ei juurikaan maksa mitään.

EKOBONGARI KULKEE LIHASVOIMALLA

Joitakin vuosia sitten Kylänpää innostui ekobongauksesta eli lajien keräämisestä ilman motoroituja ajoneuvoja. Viime vuonna hän haastoi itsensä rikkomaan ekovuodarien Suomen ennätyksen. Ekovuodari tarkoittaa kalenterivuonna Suomessa havaittua lintulajia, joka on tehty ekovaatimusten täyttävällä tavalla. Samalla hän yhdisti ennätyskoitokseen saavutteen hyväntekeväisyshaasteen, jolla kannustettiin lintujen ystäviä tukemaan muuttolintujen suojelelutyötä.

Entinen ennätys, 279 lintulajia, rikkoutui lokakuun lopulla, ja uudeksi Suomen ennätykseksi Kylänpää kirjasi 283 lintulajia. Vuoden aikana lintuhavainnoitsija pyöräili hurjat kilometrilukemat: yli 19 000 km. Luku tarkoittaa noin 50 kilometrin pyöräilyä vuoden jokaisena päivänä.

– Itselleni ja kropalleni tuollainen junnava pyöräily sopii hyvin. Mutta kun pyörä ja varusteet ovat kunnossa, vastatuulet, tuiskut, sateet ja viimat eivät estä menoa. Hienoja kokemuksia syntyy, mutta tarvitaan tähän vähän hulluuttakin, naurahtaa Kylänpää.

PYÖRÄ JA VARUSTEET KUNTOON

Jos kulkee linturetkellä pyöräillen, pyörän tulee sopia lintuharrastukseen. Myös huollot ja säädöt on oltava kohdillaan. Esimerkiksi satulan ja ohjaustangon korkeudella ja etäisyydellä on merkitystä. Linturetkellä tarvitaan tavaroille laukkuja, jotka suojaavat sateelta. Pyöräillessä vaateet ei pidä olla liikaa, mutta kerroksia kannattaa lisätä, kun pysähtyy. Yöpymistä varten mukaan otetaan kevyt teltta, makuupussi ja -alusta.

– Ensimmäiseksi ei kannata tehdä Lapin matkaa, vaan kokeilla vaikka yhden yön reissua lähellä, Kylänpää vinkkaa.

Juhan bongaustarvit Laitilassa

1. Sirpunuisto
Lintuja liikkeellä erityisesti huhti-syyskuussa. Kesäkuun alkupuolella Laitilan paras yölaulajapaikka.
2. Valkojärven pellot
Lintuja lähes ympäri vuoden.
3. Untamalan pellot, joille näkee hyvin kylätieltä ja Ilmarisentieltä.
4. Otajärven itärannan kalliot: Jynninkallio ja Haltri.

LINNUISTA IHMINEN OPPII

Lintuharrastajan yksi tavoitteista on havaita harvinaisia lintuja. Kauas ei aina tarvitse lähteä.

– Laitilassa olen havainnut neljä harvinaista lajia: amerikantavin, tundraviklan, tunturipöllön ja isokirvisen. Viimeksi mainittu pesii idempänä, mutta voidaan nähdä syysmuuton aikaan. Oli vain ajan kysymys, milloin havainnon saa. Se tapahtui syyskuussa 2020.

Kylänpää on viihtynyt aina Laitilassa. Hänet tunnetaan paikkakunnalla jo ammattinsa, papin, työn puolesta.

– Laitilassa on mukava olla ja kanssa-asijat suhtautuvat mukavasti. Kaupunki on sopivan kokoinen, ja luonto on monipuolinen. Täällä myös asiat on hoidettu pääsääntöisesti hyvin.

Vuodariennätysvuoden jälkeen Kylänpää ottaa vähän rauhallisemmin. Tekemistä silti riittää omakotitalon töissä ja remonteissa sekä Jurmon lintuaseman juhlaulkaisun toimikunnassa. Viikonloppuisin noin kerran kuu-kaudessa hän käy hoitamassa seurakunnassa papin tehtäviä.

Kylänpään näkee jatkossakin tarkkailemassa lintuja, jotka hänen mielestään osavat elää viisaalla ja kestäväällä tavalla.

– Me ihmiset käytämme liikaa luonnonvaroja, mistä jälkipolvet joutuvat tulevaisuudessa kärsimään. Linnut puolestaan elävät tulojensa eli senhetkisten luonnonvarojen mukaan. Tästä me ihmisetkin voisimme ottaa oppia, pohtii Kylänpää.

Vinkkejä aloittelevalle lintuharrastajalle

1. Aloita pihalta. Pihalintuja ei välttämättä ole paljon, mutta osa on luultavasti tuttuja. Hyvillä lintupaikoilla voi nähdä ilahduttavan paljon lintuja. Mutta jos niitä haluaa oppia tuntemaan, alkuun voi iskeä helposti paniikki.
2. Ota yhteyttä lintuharrastajiin. Laitila kuuluu Turun Lintutieteellisen Yhdistyksen alueeseen, josta saa tietoa, opastusta ja vinkkejä. Lisätietoja: tly.fi
3. Hanki hyvä lintukirja.
4. Hanki hyvä kiikari.
5. Pidä kirjaa alusta asti. Tee muistiinpanoja, kirjaa tuntomerkkejä.

Kananmunasta innovaatioita ja terveyshyötyjä

Laitilainen Munax tunnetaan kananmunista, mutta myös jatkojalostettujen tuotteiden valmistajana ja kehittäjänä. Mittava investointi omaan tuotekehitykseen on poikinut aivan uudenlaisia tuotteita myös vientiin.

Puolensataa suomalaista perhetilaa toimittaa Munaxille kananmunia, jotka pakatataan tai käytetään munavalmisteiden raaka-aineena. Kuvassa oikealla tuotekehitys- ja laatuapäällikkö Emma Mäkelä sekä tuotantojohtaja Petri Varjonen. Kuva: Munax Oy / Lisa Savola

MUNAX

- pakkaa kananmunia, valmistaa kananmunatuotteita
- perustettu 2003
- henkilöstöä yli 100
- vuonna 2019 liikevaihto 45 M€
- päätoimipiste Laitilassa, muut yksiköt Kustavissa ja Mynämäellä
- yritykselle on myönnetty Avainlippu sekä FSSC 22000 -elintarviketurvallisuusjärjestelmän sertifikaatti

Munavalmisteiden valikoimaan kuuluu patentoitu Munavoi. Kuva: Munax Oy

Proteiinismoothiet sopivat välipalaksi sekä nautittaviksi vaikkapa treenin yhteydessä sekä painonhallinnassa. Kuva: Munax Oy

Munax on alusta asti panostanut siihen, että suomalainen elintarvike voi Suomessa hyvin ja että tuotanto säilyy kotimaassa. Yrityksessä pakataan 50 suomalaisella perhetilalla tuotettuja kananmunia. Lisäksi Munax valmistaa koti- ja suurtalouksiin munavalmisteita, kuten munavoita ja valkuaistuotteita. Oma tuotekehitys mahdollistaa uudenlaiset tuotteet, joihin raaka-aineena käytetään sopimustuotajien kananmunia.

– Me aina sanommekin, että käyttämällä tuotteitamme rahat palautuvat takaisin maa-seudulle, kertoo tuotekehitys- ja laatuapäällikkö **Emma Mäkelä**.

Kananmunien sekä uusien munavalmisteiden kulutus on noussut tasaisesti. Kuluttajat toivovat tutkimuksien mukaan helposti nautittavia välipaloja. Munax haluaakin tarjota uusia, lähellä tuotettuja, suomalaisia ja ravintoarvoltaan hyviä välipaloja. Niistä tuorein innovaatio, valkuaispohjainen smoothie, on juuri ehtinyt ruokakaappoihin.

– Olen ylpeä tiimistäni, sillä tuotekehitys vaatii isoja ponnisteluja ja valtavaa osaamista raaka-aineen käyttäytymisestä. Olemme tiimin kanssa ratkaisseet suuria asioita, suituttua Mäkelä.

KANANMUNAN UUSI TULEMINEN

Suomessa on vuosikymmenten ajan keskusteltu niin kananmunan puolesta kuin sitä vastaan, kärkeemana kananmunan keltuaisessa oleva kolesteroli. Nyt on toisin.

– Koko kolesterolikeskustelu on torpattu suomalaistenkin tutkijoiden mukaan jo vuosia sitten, muistuttaa Mäkelä.

Itä-Suomen yliopiston tekemissä tutkimuksissa on todettu, että kananmuna voi

vähentää kakkostyyppin diabeteksen ja muistisairaouden riskiä sekä pienentää veren glukoosipitoisuutta.

Munax on tehnyt yhteistyötä myös tiedentekijöiden kanssa. Siitä esimerkkinä on hiljattain järjestetty Suomen ensimmäinen kananmunaseminaari, jossa esiteltiin sekä suomalaisen että brittiläisen kananmunatutkimuksen tuloksia.

KIERRÄTETTÄVIÄ PAKKAUKSIA, YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLINEN KANALA

Munaxille ympäristöasiat ja vastuullisuus ovat tärkeitä. Yritys siirtyi jo vuosikymmen sitten munien keräilyssä kiertäviin kennoihin, millä saatiin vähennettyä jätettä. Lisäksi yrityksen ammattikeittiötuotteissa investoitiin kierrätettäviin pahvitetroyhdistä.

Ympäristösatsauksia on tehty myös kanalanpuolelle. Uusi, ympäristöystävällinen kanala valmistui viime syksynä Mynämäelle ja on lajissaan Suomen ensimmäinen. Erityistä kanalassa on, että kanojen lanta kuivatetaan ja jalostetaan kuivaksi ja hygienisoituksi luomulannoitteeksi. Näin ympäristön kuormitusta on saatu vähennettyä 50 %.

– Perusajatuksemme on, että ympäristö jää lapsillemme. Siksi toimintamme perustuu kestävään kehitykseen. Ympäristöystävällinen kanala on iso askel yrityksellemme, mutta samalla meille kaikille. Satsauksemme auttaa lopulta Saaristomerta, joten kiertotalous on iso asia koko lähialueelle, summaa tuotantojohtaja **Petri Varjonen**.

vällinen kanala on iso askel yrityksellemme, mutta samalla meille kaikille. Satsauksemme auttaa lopulta Saaristomerta, joten kiertotalous on iso asia koko lähialueelle, summaa tuotantojohtaja **Petri Varjonen**.

SUOMALAISILLA KANANMUNALLA ON KYSYNTÄÄ

Korona-aika on vaikuttanut Munaxin toimintaan. Kun moni ammattikeittiö sulki ovensa, työt loppuivat 20 henkilöltä. Yritys sai järjestettyä toimintaansa nopeasti uudelleen ja siirrettyä työntekijät toisille osastoille. Muutuneessa tilanteessa munaxlaiset ovat onnistuneet työssään.

– Henkilökuntamme on tehnyt upeaa työtä, ja onnistumiset ovat syntyneet henkilöstön parissa, jossa olemme nähneet hienoja tiimi- ja yksilösuorituksia, kertoo Varjonen.

Munax on vienyt ammattikeittiötuotteita muun muassa Aasiaan. Korona lopetti Aasian viennin, mutta yrityksessä katsotaan toiveikkaina tulevaisuuteen.

– Suomalaiselle kananmunalle on edelleen kysyntää. Vienti on toki aikaa vievää toimintaa, mutta merkittävää Suomen kansantaloudelle. Kunhan maailma normalisoituu, vienti lähtee uudelleen käyntiin, vakuuttaa Varjonen.

Aki Wahlman ja Teresa Välimäki odottavat innolla Onneksi on ohra -reseptikilpailua.

Kotimainen ohra on hyvä valinta

Laitilassa kampanjoidaan kotimaisen ohran puolesta. Ohra on ekologinen ja terveellinen valinta ruokapöytään.

Laitilan Kulttuurin Tuki ry:ssä aktiivisesti toimivien **Esa Burin** ja **Jukka Vehmaan** innostus aloitti kansanliikkeen ohran puolesta.

– Kaikki alkoi joulupuurosta. Mietimme, että alkuperäinen suomalainen joulupuurohan on ohra- eikä riisipuuro, Vehmas kertoo.

KAIKIN PUOLIN PAREMPAA KUIN RIISI
Runsaskuituisessa ja erilaisia vitamiineja sekä kivennäisaineita sisältävässä ohrossa on monia terveysvaikutuksia. Ohra alentaa kolesterolia, pienentää riskiä sairastua diabetek-

seen sekä auttaa ruuansulatukseen.

Laitilalaissyntyinen kokki **Aki Wahlman** pitää ohran ja riisin vertailua hyvänä tapana hahmottaa ohran monipuolisuutta.

– Ohraa käytetään ruuanlaitossa täsmälleen riisin tapaan. Se käy niin lisukkeeksi kuin pääraaka-aineeksi vaikkapa ohrarisottoon eli ohrattoon.

Kotimainen ohra on myös kaukomailla rahdattua riisiä selkeästi ympäristöystävällisempi valinta. Ohralla tuetaan lisäksi paikallisia viljelijöitä ja yrittäjyyttä.

OHRA ON PERINTEINEN VILJAKASVI

Ohra on maailman vanhimpia viljelykasveja. Se oli pitkään Suomen tärkein ruokavilja. Ruis korvasi ohran ruuanlaitossa kuitenkin 1800-luvulla ja riisi nokitti ohran lopullisesti 1950-luvulla.

Suomessa ohraa viljellään edelleen eniten. Ohraa käytetään rehuna, oluen raaka-aineena sekä ruoassa. Se on kauran lisäksi ainoa viljakasvi, jota kasvatetaan käytännössä koko maassa.

– Siitepölytutkimusten perusteella Laitilassa on viljelty ohraa jo 2 300 vuotta sitten ja kaupungista löytyy edelleen monia ohranviljelijöitä, Vehmas kertoo.

RESEPTIKISASSA OLI RUNSAS SATO

Ohrasta innostunut Laitilan Kulttuurin Tukiry järjesti viime jouluna kampanjan, jossa kannustettiin tekemään joulupuuro ohrasta. Puurokampanja sai hyvän vastaanoton, mutta työtä ohran eteen piti tehdä vielä. Jatkosuunnitelmana syntyikin Onneksi on ohra-reseptikilpailu.

Reseptejä saapui kilpailuun 40, joista semifinaalissa karsittiin kuusi parasta. Reseptikilpailu huipentuu finaaliin Logomossa maaliskuun 17. Kilpailussa mukana häärväivät **Teresa Välimäki** ja Aki Wahlman toivovat näkevänsä resepteissä myös moderniutta.

– Vaikka perinteiset ruuat kuten ohrarieskat ja -puurot ovat mahtavia, toivoisin resepteihin myös moderniutta, Välimäki kertoo.

Välimäki uskoo modernimman otteen houkuttelevan nuoria ohran pariin.

– Omat lapseni ovat parikymppisiä, tiedostavia nuoria aikuisia, joille esimerkiksi ruokahävikin vähentäminen on tärkeää. Ei heille kuitenkaan tulisi edes mieleen käyttää ympäristöystävällisempää ohraa, koska riisin keitto on niin juurtunut tapa.

Kilpailun voittaja ilmoitetaan Onneksi on OHRA -Facebook-sivulla.

MIEHET OHRAKILPAILUN TAKANA

Vaikka Vehmas ja Buri ovat intohimoisia ohramiehiä, heltyy ymmärrystä myös riisin kuttajille.

– Elämme sovussa riisin syöjien kanssa, mutta tahdomme saada ihmiset ajatte-

lemaan, että riisin voisi korvata kotimaisella ohralle. Moni ostaa riisiä hinnan vuoksi, mutta ohra ei ole juurikaan kalliimpaa, Buri kertoo.

Lempiohrraruuksi Vehmas mainitsee kotiseutuneuvokselle sopivasti kaljavellin. Buri kertoo omaksi suosikikseen pitkään uunissa haudutetun ohrapuuron, jolla hän hurmasi jo opiskeluaikoina vaimonsa.

– Vaikka emme ole ammattilaiskokkeja, mekin osaamme tehdä ohrasta hyvää ruokaa, Buri lisää.

OHRARISOTTO JA GRILLATTUA PARSAA AKIN TAPAAAN

4:lle

Vaikeusaste: keskitaso

Valmistusaika: 45–60 min

2 nippua vihreää parsaa
40 g voita
1 shalottisipuli
3 dl rikottuja ohrasuurimoita
1 dl valkoviiniä
1 l kasvislientä
1 tl suolaa
1 tl sokeria
50 g parmesan-juustoa
mustapippuria
1 rasia rucolan versoja

Huuho parsat ja leikkaa tyvestä 2 cm pala pois. Leikkaa puolet parsosista noin 1 cm kokoisiksi paloiksi ja jätä 12 parsaa grillausta varten.

Lisää kasarín pohjalle puolet voista ja silputtu sipuli. Lisää huuhdotut ohrasuurimot, valkoviini ja 1/3 kasvisliemestä. Lisää seuraava erä lientä edellisen kokonaan imeytyttyä suurimoihin, kokonaiskypsennysaika on noin 30 minuuttia. Lisää joukkoon parsapalat kun jäljellä on 5 min keittoaikaa. Valmiin risoton tulee olla löysää.

Mausta parsat suolalla ja sokerilla ja grillaa noin 5 min välillä käännellen. Raasta juusto ja lisää se lopun voin kanssa risottoon. Sekoita ja tarkista maku. Laita risotto tarjolle lautalle, asettele päälle grillatut parsat ja ripottele pinnalle rouhittua mustapippuria ja rucolan versoja. Viimeistele raastetulla parmesan-juustolla.

Ohra on täysin vienynt mennessään Esa Burin ja Jukka Vehmaan. Kotikokkailuissa lisukeräisikin on vaihtunut ohraan.

Meillä
TAPAHTUU

Munamarkkinat

– pirteää perinteikkyyttä ja ehtymätöntä elinvoimaa

Munamarkkinat on Laitilan seudun suurin kesätapahtuma, jota odotetaan yli kuntarajojen. Mikäli säät suosivat, kokoontuu markkina-alueelle kahdessa päivässä jopa runsaat 20 000 ihmistä. Tähän vaikuttaa toki myös se, että tapahtuma on yleisölle maksuton.

Viime vuonna Munamarkkinat jouduttiin perumaan koronapandemiasta johtuneen epävarmuuden vuoksi. Ratkaisu oli ainoa oikea ja sen ymmärsi myös markkinoita odottanut yleisö, joka kiitteli tapahtuman järjestäjiä järkevistä päätöksistä. Myös paikallinen media pidettiin ajan tasalla tilanteesta.

Munamarkkinoiden järjestäjät eivät kuitenkaan jääneet tuleen makaamaan, vaan ryhtyivät suunnittelemaan innostuneina jo seuraavan vuoden tapahtumaa. Vaikka tilanne oli edelleen epävarma, niin vuoden 2020 ohjelmiston pohjalta oli hedelmällistä lähteä rakentamaan uutta. Tapahtuman hallitus ja työvaliokunta pitivät kokouksen, jossa oli tarkoitus saada aikaiseksi kattava tilanearviointi.

– Yksimielisesti päätimme koko porukan voimin, että Munamarkkinat pyritään järjestämään tänä vuonna normaalisti. Totta kai alusta asti on pitänyt ottaa huomioon, että tilanne elää ja koko tapahtuma voidaan joutua perumaan uudelleen. Tärkeintä on silti tähystellä valoa tunnelin päästä ja tehdä parhaansa, kertoo Laitilan Munamarkkinat ry:n puheenjohtaja **Jukka Alkio**.

JUHLAVUOSI JO MIELESSÄ

Tämän jutun tekohetkellä Munamarkkinat ollaan vielä aikeissa järjestää, joskin koronatilanne on pistänyt myös Laitilan kaupungin varpailleen yleisötapahtumien suhteen. Tapahtuman suunnittelutyö on joka tapauksessa jo pitkällä ja alustavia artistikiinnityksiäkin on jo tehty.

HUOM!

Laitilan tapahtumat järjestetään vallitsevan koronatilanteen mukaisesti. Peruuntumiset ja muutokset mahdollisia.

Lisätietoja:

www.laitila.fi/palvelut/kulttuuripalvelut/vuotuiset-tapahtumat

– Sen verran voinen tässä kohtaa kertoa, että tapahtuman toteutuessa mukana tulee olemaan monta aiemmilta vuosilta tuttua elementtiä, kuten munat, kanat, tiput ja tietysti perinteinen Vuoden Kukon kuoriutumisen. Siihen päälle sitten vielä kärkeäkin artistien upeita esityksiä, Alkio listaa.

Munamarkkinoiden työryhmän katse on osittain jo ensi vuodessa, jolloin tapahtuma juhlii 50-vuotista taivaltaan. Juhlavuodelle onkin suunnitteilla kaikenlaista kiinnostavaa, ja tapahtuma tulee näkymään ja kuulumaan isosti Laitilan katukuvassa ja eri medioissa.

– Tapahtuma on kasvanut ja kehittynyt valtavasti näiden vuosikymmenten aikana. Ohjelmistossa on nähty vaikka ja mitä aina vitsinkerronnan SM-kisoista missikisoihin ja sambakulkueisiin asti. Alusta asti kantavana voimana ja suosion syynä on ollut paikallinen yhteisvastaavuus ja me-henki. Laitilassa osataan puhalttaa yhteen hiileen, Alkio summaa

Laitilan Munamarkkinat 19.–20.6.2021

Ilta-ohjelmat ilahduttavat keskikesällä

Perinteiseen tapaan Laitilassa voi nauttia keskikesän torstai-iltoina klo 16–20 teemallisista ja ohjelmallisista ilta-ohjelmista. Heinäkuun alusta elokuun puoliväliin pidettävä tapahtuma on ollut erittäin suosittu ja sen paikallisesta ohjelmatarjonnasta on saapunut nauttimaan kaiken ikäistä väkeä niin Laitilasta kuin ulkopaikkakunniltakin. Lavaohjelma alkaa klo 18, ja luvassa on mm. harmonikka- ja puhallinmusiikkia sekä yhteislaulua. Kaikki halukkaat ovat tervetulleita myymään. Myyntipaikoista ei peritä maksua.

Erja Lyytinen

Jazzkukko kutsuu jammailemaan

Jazzkukko-festivaali viihdyttää jälleen musiikkikansaa 21.–25.7.2021. Järjestyksessä seitsemättä kertaa järjestetävän festivaalin lavoilla tullaan näkemään muun muassa maailmanluokan kitaristivirtuoosi **Erja Lyytinen** yhtyeineen, kaikkien rakastama pianistitahturi **Lenni-Kalle Taipale** Trioineen sekä samettisesta äänestään tunnettu laulaja ja musiikin monitoimimies **Sami Pitkämä**. Tapahtumassa nähdään myös nuorista huippumuusikoista koostuva **Peela** ja uutta levyään valmisteleva **Kari Antila Quartet**.

– Korona löi useita kapuloita myös Jazzkukon rattaisiin. Uusi tilanne pakotti uudistumaan, ja niinpä onnistuimme löytämään uusia toimintatapoja ja konserttimiljöitä. On mukavaa voida kertoa, että Jazzkukko järjestetään taas normaaliin tapaan. Eikä aiemmilta vuosilta tuttua musiikkileiriäkään ole unohdettu, kertoo Jazzkukon taiteellinen johtaja **Kari Antila**.

Ohjelmisto täydentyy kevään mittaan. Maksullisten esiintymisten liput ovat myynnissä maaliskuusta alkaen.

Jazzkukon Musiikkileirin ennakoilmoittautumiset: mimmi@jazzkukko.fi.

Tapahtuman kuulumisia voi seurata Facebookissa ja osoitteessa www.jazzkukko.fi

Emmi Lovén / Kuva: Jaana Vuola

Salomo Soukka / Kuva: Anne Jacksen

Nauru kaikuu Kaivolassa kesällä

Koronan takia väli vuotta pitänyt Kaivolalla kesäteatteri aktivoituu jälleen, kun tulevana kesänä lavan valtaa **Emmi Lovénin** ohjaama ja **Markku Hyvösen** käsikirjoittama musiikillinen veijarikomedia *Kuin jäitä polttelis*. Luvassa on nauruhermoja koettelevaa huumoria ja takuuvaramaa viihtymistä.

– Esityksessä on hykerryttävän hauska juoni, ikimuistoiset musiikkinumerot ja hulvattomat hahmot, joiden tunnistettaviin luonteesiin olen itsekin päässyt vaikuttamaan suunnitteluvaiheessa. Taustajoukoissa on pitkän linjan ammattilaisia, ja onpahan meillä Kaivolassa tänä vuonna uuttakin verta töissä. Töitä on paiskittu kovasti ja myös korona on otettu huomioon mahdollisimman hyvin. Toivoa sopii, että tilanne sallisi sen, että Kaivolalla kesäteatterin katsomo täyttyisi viihteenälkäsistä yleisöstä, pohtii Kaivolalla kesäteatterin ”joka paikan höylä” **Matti Varjonen**.

Kaivolalla kesäteatterin esityskausi on 2.–25.7.2021

Kuulumisia KAUPUNGILTA

Uutta verta johtotehtävissä

Poikkeuksellisista ja haasteellisista ajoista huolimatta Laitilan kaupunki ei ole jäänyt polkemaan paikoilleen. Kaupungin eri sektoreille on sitä vastoin saatu uutta osaamista. Kaupunki nojaa siis jatkossakin rautaiseen ammattitaitoon ja monipuolisesta asiantuntemuksesta kumpuaviin oivalluksiin.

Hallintojohtaja Heli Kiertokari-Laitinen

HALLINTO JA TALOUS

Kaupungin uusi hallintojohtaja **Heli Kiertokari-Laitinen** on toiminut Laitilassa aiemmin muun muassa opettajana, rehtorina, sivistystoimenjohtajana, kaupunginsihteerinä ja pienen tovin myös virkaa toimittavana kaupunginjohtajana.

– Olen iloinen, että Laitila on mahdollistanut kasvun ja muutokset työuralla ilman, että on tarvinnut lähteä muualta töitä hakemaan. Tykkään työstäni ja työskentelystä Laitilassa. Täällä on vahva me-henki ja tekemisen meininki, Kiertokari-Laitinen kertoo.

Kaupungin uutena talousjohtajana on aloittanut mittavan uran Turun yliopistossa tehnyt **Marika Silvennoinen**, joka on tutustunut Laitilaan alun perin koiraharrastuksensa kautta. Sittenmin kaupunki on tullut entistä tutummaksi ja uusi työ tarjonnut mielekkäitä haasteita.

– Alku meni vauhdikkaasti kaupungin tilinpäätöksen ja kaiken uuden parissa. Sen panin heti merkille, että Laitila on kehitysmönteinen ja monel-

la tapaa menestyksellinen kaupunki. Toivon kaikille energiaa ja jaksamista yhteisten haasteiden edessä. Yhdessä selviämme voittajina korona-ajan halki, Silvennoinen tsemppaa.

SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLTO

Viime syksynä Laitilan kaupunki sai uuden sosiaali- ja terveysjohtajan, kun **Johanna Ahokas** aloitti tehtävässä. Ahokas vastaa tittelinsä mukaisesti Laitilan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista.

– Olen innostunut työstäni, joka on hyvin monipuolista ja mielenkiintoista. Sitoudun hoitamaan vastuullista tehtävääni parhaan kykyni mukaan yhteistyössä henkilökunnan ja muiden toimijoiden kanssa. Toivon mat-

Talousjohtaja Marika Silvennoinen

Sosiaali- ja terveysjohtaja Johanna Ahokas

kan varrella oppivani myös paljon uutta. Tuon mukanaani positiivista energiaa, huumorintajua ja laatuauditoijan työstä kertynyttä osaamista, Ahokas tiivistää.

VAPAA-AIKA JA KULTTUURI

Laitilan uusi vapaa-aikapäällikkö **Emilia Andersson** pitää kaupungissa erityisesti hedelemällisestä yhteistyöstä paikallisten toimijoiden kanssa ja kaikkialla vallitsevasta me-hengestä. Suitsutusta saa osakseen myös hyvät liikuntapaikat ja yhteydet.

– Työni on todella monipuolista. Toimialueisiini kuuluu oikeastaan kaikki liikuntaan liittyvä ja tätä nykyä myös kotouttaminen. Korona on totta kai vaikuttanut paljonkin työnkuvaani, mutta haasteet on tehty selätettäväiksi. Eipä ainakaan ole ollut kahta samanlaista työpäivää, Andersson summaa.

Vapaa-aikapäällikkö Emilia Andersson

Kulttuuripäällikkö Piia Allén

Viime vuonna Laitilan kulttuuripäällikkönä aloittanut **Piia Allén** on tehnyt monipuolisen uran kulttuurin parissa. Kulttuuritutkijana ja opettajana päteväytynyt Allén on asunut ja työskennellyt Laitilassa vuodesta 2005.

– Laitila on minulle kulturelli kotikaupunki. Täällä on tapahtumia, aktiviteetteja, kulttuuriympäristöjä ja -historiaa sekä kaikenlaista tekemistä ja kokemista. Laitilasta löytyy rutkasti laaja-alaista osaamista ja yhdessä tekemisen riemua. Uutta kulttuuria syntyy koko ajan, kiitos nuorison. Omalta osaltani haluan ylläpitää ja kehittää toimivia yhteistyöverkostoja ja mahdollistaa uutta, Allén pohtii.

Ensimmäinen koronarokote annettiin Laitilassa tammikuussa

Koko maailma oli viime vuonna uuden edessä, kun koronaepidemia puhkesi pandemiaksi. Tänä vuonna uutuuden tunnetta on päästy kokemaan puolestaan rokotteiden muodossa. Laitilan ensimmäisen koronarokotettavan viittaa sai kantaa infektiovastaanotolla työskentelevä sairaanhoitaja **Hanna Vaaraslahti**. Rokotteen antamisesta vastasi Laitilan Työterveydessä toimiva työterveysyhoitaja **Sinikka Rekola**.

Kaupunki sai uuden ilmeen

Laitilan graafista ilmettä uudistettiin vastamaan paremmin kaupungin tämän päivän henkeä, jossa yhdistyvät perinteikäs ja historiastaan ylpeä pitäjä sekä kehitysmyönteinen ja eteenpäin katsova kaupunki. Kaupungin uusi logo nojaa vuonna 1960 taiteilija **Ahti Hammarin** suunnittelemaan Laitilan vaakunaan.

Laitila

Lisätietoja:

Graafinen ohjeisto

[www.laitila.fi/laitila-info/kaupungin-graafinen-ohjeisto-ja-
viestintastrategia/](http://www.laitila.fi/laitila-info/kaupungin-graafinen-ohjeisto-ja-viestintastrategia/)

Vaakunat ja logot

[www.laitila.fi/laitila-info/
vaakunat-ja-logot/](http://www.laitila.fi/laitila-info/vaakunat-ja-logot/)

Kuvapankki

[www.laitila.fi/laitila-info/
kuvapankki](http://www.laitila.fi/laitila-info/kuvapankki)

Mitä pihalla?

Asuit sitten kerros-, rivi-, tai omakotitalossa, kevään korvalla monelle saattaa tulla ajankohtaiseksi kotipihan, -terassin tai -parvekkeen ehostus kesää varten. Varsinkin aikana, jolloin sosiaalisia tapahtumia on vähennetty, saa ajan kulumaan helposti ehostushommissa ulkoilmasta nauttien.

Jos pihaasi ympäröi aita, se saattaa tarvita kunnostusta. Koska aitasi on viimeksi maalattu? Alkaako aita näyttää jopa siltä, että sen voisi laittaa kokonaan uusiksi? Aita on lopulta aika tärkeä asia pihapiirissä, sillä se on ensimmäinen asia, jonka vierailija kodistas näkee.

Myös erilaisten puutarhakalusteiden kunnostus ja maalaaminen kannattaa ajoittaa kevääseen. Puutarhakalusteet sopivat niin isolle pihalle kuin rivitalon terassille tai vaikka parvekkeelle. Vanhojen kalusteiden kunnostus on ekologista, trendikästä ja saa ajan kulumaan mukavasti.

LEIKKAA OMENAPUUT

Jos pihapiiristäsi löytyy omenapuita, niiden leikkausaika on aina keväällä ennen kasvukautta maaliskuusta huhtikuussa tai kesäkuun puoliväliin, heinäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin. Muista kuitenkin omenapuun leikkaamisessa tämä: mitä enemmän omenapuita leikkaat, sitä enemmän se kasvaa ja sitä pidemmälle sen satoikä siirtyy.

Omenapuu kannattaa leikata leutoina kevättalven päivinä, kun maassa on vielä lunta. Etelä-Suomessa on hyvin aikaa aina huhtikuun puoliväliin asti leikkaamiselle.

KYLVÄ KESÄHERKKUJA

Keväällä kylvetään kesän sato. Mitä kaikkea herkullista omassa maassa voikaan kasvaa! Oman pihan kesäsadon kylvö kannattaa aloittaa jo kevättalvella. Kasvihuoneessa viljeltävien kasvien kylvön voi aloittaa jo aiemmin. Kevään kylvöjä varten tarvitset siemeniä, kylvömultaa, turveruukkuja ja taimikasvatuslaatikon.

Kylvö haluatasi kasvit ensin ruukkuihin, joista siirät ne alkukesällä ilmojen lämmössä pihalle jatkamaan kasvua. Kylvämi-

nen on myös hauskaa puuhaa perheen kesken. Ensin saa nauraa sormet mullassa ja sen jälkeen seurata, miten siemenistä kasvaa taimia ja lopulta kokonaisia kasveja.

Kodin ikkunalaute on hyvä ensimmäinen kasvupaikka kesän sadolle. Ikkunalaudalla erilaiset kasvit saavat paljon kaivattua aurinkonvaloa.

RAKENNA LINNUILLE KOTI

Linnut tarvitsevat pesiessään suojaa ja turvaa. Mikäs sen parempi vaihtoehto lintuperheelle kuin itsetehty linnunpönttö. Keväällä on myös mukavaa katsella lintujen pesimistöuhuja omalla pihalla.

Linnunpönttöjä voi tehdä erilaisia. Nestistä kannattaa katsoa rakentamishjeita, sillä jotkin lintulajit voivat tarvita esimerkiksi isomman oviaukon pönttöön kuin toiset. Linnunpöntöistä saa oman näköisiä koristeita pihapiiriin, kun esimerkiksi maalaa ne haluamillaan väreillä.

English Summary

Entrepreneur of the Year

Laitila's Entrepreneur of the Year, Sora and Kallio Heinonen, has been operating in Laitila for 32 years. The owner, **Jari Heinonen**, became an entrepreneur in 1987.

According to Heinonen, the company's business is running as usual.

"Many other companies have suffered from the coronavirus crisis, but our business is running pretty much as usual. There has been no change for the better or for the worse."

Workout stairs bring versatility to exercising

Laitila's outdoor workout stairs, which opened in September 2020 by the Laitila water tower, have been used extensively. The workout stairs were built at the request of the townspeople, and they have been popular among both individual fitness enthusiasts and junior teams. As soon as the coronavirus situation improves, the workout stairs will also be used for guided exercises for adults. The lighting for the stairs is sponsored by Vakka-Suomen Voima.

Upcoming events

Laitila Egg Market, 19–20 June 2021
Kaivola Summer Theatre: "Kuin jäitä polttelis", 2–25 July 2021
Jazzkukko Festival, 21–25 July 2021

Innovations and health benefits from eggs

Munax from Laitila is known for its eggs and for the processed egg products it manufactures and develops. The company also wants to make easy and locally produced consumer snacks that have high nutritional value.

The company's eggs are delivered from over 50 Finnish family farms. In addition, Munax manufactures egg products, such as egg butter and protein products, for consumers and large-scale caterers. In-house product development enables the creation of new types of products from eggs produced by contract producers. The company's latest innovation is a protein-based smoothie.

Environmental issues and responsibility are important to Munax. A decade ago, the company started using circulating trays in egg collection and invested in recyclable cartons in professional kitchen products. The environmentally friendly Munax henhouse was completed last autumn.

"We want to help preserve the environment for our children. That is why our operations are based on sustainable development. An environmentally friendly henhouse is a big step for our company, and for all of us. Our investment will ultimately help the Archipelago Sea, so circular economy is important for the entire region," says Production Director **Petri Varjonen**.

Birdwatching surprises and teaches

Juha Kylänpää has always enjoyed nature and outdoor activities. Being outdoors allows you to constantly learn new things. Once the basic investments have been made, the hobby costs almost nothing.

Some years ago, Kylänpää became interested in environmentally friendly bird watching, i.e., observing bird species without motorised vehicles. Last year, he challenged himself to break the Finnish record for the highest number of bird species spotted in a year without using motorised vehicles. The former record of 279 bird species was exceeded by Kylänpää's record of 283 bird species. During the year, Kylänpää cycled a combined distance of over 19,000 km.

After the record year, Kylänpää decided to slow his pace. However, Kylänpää will continue to monitor birds that he thinks know how to live in a smart and sustainable way.

"Humans are overexploiting the planet's natural resources, which will cause suffering for future generations. Birds, on the other hand, live according to their current natural resources. Humans would do well to learn from this," says Kylänpää.

Sujuvan asumisen
KAUPUNKI

Laitilassa, valtavyölien varrella, on mukavampaa: runsaammin vaihtoehtoja työhön ja yrittämiseen, reilummat perheen palvelut ja viihtyisämpiä paikkoja kodille. www.laitila.fi

Yritysasiat p. 050 518 0595 • Tontit p. 050 518 2071
Asiointipiste Avitus p. 040 541 4132 • Asuminen p. 050 518 0594

Mainiampi Laitila

